

Секція 1. Проблеми вивчення українського мистецтва від давнини до початку 20 ст.

Керівники: кандидат мистецтвознавства, в. о. завідувача кафедри теорії і історії мистецтва НАОМА **Олексій Овчаренко**, аспірантка кафедри ТІМ НАОМА **Катерина Цигикало**, кандидат мистецтвознавства, старша викладачка кафедри ТІМ НАОМА **Олена Гомирева**, докторка філософії, старша викладачка кафедри ТІМ НАОМА **Валерія Пітеніна**

Section 1. Challenges of studying Ukrainian art from ancient times to the beginning of the 20th century

Leaders: PhD in Art History, Acting Head of the Department of Theory and History of Arts at NAFAA **Oleksiy Ovcharenko**, PhD student of the Department of Theory and History of Arts at NAFAA **Kateryna Tsyhykalo**, PhD in Art History, Senior Lecturer of the Department of Theory and History of Arts at NAFAA **Olena Gomyreva**, PhD in Art History, Senior Lecturer of the Department of Theory and History of Arts at NAFAA **Valeriia Pitenina**

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-2>

Авула Анастасія, аспірантка кафедри ТІМ НАОМА
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор М. Р. Селівачов)

Образ-парадигма тернового вінця в церковному мистецтві другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Ключові слова: терновий вінець, іконопис, церковне малярство, релігійний живопис.

Anastasiia Avula, PhD student, NAFAA
(academic mentor: Doctor of Art History, Professor Mykhailo Selivachov)

The image and paradigm of the crown of thorns in church art of the second half of the 20th – beginning of the 21st century

Abstract: In the 21st century, religious themes and icon painting are very popular in Ukrainian fine art due to the revival of church painting and Christian religious folk traditions. Many artists continue their artistic pursuits in religious art, creating icon paintings.

Key words: crown of thorns, icon painting, church painting, religious painting.

Section 1. Challenges of studying Ukrainian art from ancient times to the beginning of the 20th century

У XXI ст. в українському образотворчому мистецтві релігійна тематика та іконопис належать до популярних тем, адже відбувається процес відродження церковного малярства та християнських релігійних народних традицій. Тому твори іконопису стають продовженням авторських пошуків у релігійній темі живопису багатьох митців. Початок цього процесу було покладено наприкінці XX ст. у Львівському мистецькому осередку, тому відзначимо такі пошуки у творчості Р. Василика, І. Крип'якевич, К. Марковича, Л. Медведя та багатьох інших.

Загалом якістю композиційного та колористичного вирішення вирізняються роботи авторів, що не об'єднані в якесь окреме товариство, однак сповідують у своїй творчості орієнтацію на традицію народної ікони. Для цього інтерпретують зразки народного іконопису XIX та XX ст. Мистецтвознавиця І. Дундяк зауважує наступне з цього приводу: «Ці майстри суттєво урізноманітнюють сучасний візуальний спектр вітчизняного іконопису барвистими кольорами, простотою, щирістю й добротою образів. Їхні твори доступні для сприймання широкого кола і могли б стати заміниками кітчевої друкованої продукції (за умови тиражування друком)». Композиції сюжетів таких ікон різнопланові, колористика мажорна, а кожен автор має свою авторську пізнавану стилістичну манеру виконання. Окремо слід виділити осередок Львівщини.

До кола цих майстрів належать: О. Бриндіков, Т. Думан, Р. Зілінко, О. Лозинський, У. Нищук-Борисяк, Л. Скоп та інші. Кожен з них має свої мистецькі уподобання (О. Бриндіков звертається до здобутків української народної гравюри XVIII–XIX ст.; Р. Зілінко та О. Лозинський орієнтуються на народний іконопис на склі тощо), що відображається на манері виконання та виборі сюжетів. Крім того, кожен з них не є прихильником сліпого копіювання першовзорів, а має глибокі філософсько-мистецькі погляди на історію та відродження українського іконопису.

Р. Зілінко, до прикладу, продовжує традицію європейського середньовіччя і зображає часто терновий вінок як декоративний ланцюжок, що може сприйматися як своєрідна корона. Це, зрештою, є суголосним зі стилістикою, якою він найчастіше оперує – переспівом народної ікони. Європейське середньовічне малярство також нерідко мало подібну основу.

Особливо різноманітною у сюжетах та авторських варіантах вирішення їх вирізняється творчість подружжя Лева Скопа та Тетяни Думан. Роботи цих митців зберігаються в українських музеях, колекціях та за межами нашої держави, а діяльність спрямована на продовження української національної малярської традиції у сучасному мистецтві у поєднанні з мистецтвознавчою науково-дослідною роботою.

